

H. 1894

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

*Leopoldo Frégoli
en "Dorotea"*

CRÓNICA DE LA SETMANA

HAY que comprimirse com diuhen en aquella celebrada sarsuela que té un titol que may se acaba. Y la vritat es que té molta rahó l' autor de *La Verbena...* etc., etc.

O sino que ho digui lo lector imparcial y poch entussiasta de natural, devant dels entussiasmes y discusions, entre los partidaris de la vacuna antidiftérica y los detractors de la mateixa.

Los uns demanan que *incontinenti* 's proveheixi lo laborator microbiológich municipal d' un parell de caballs, d' uns quants *bacillus* y vinga xeringá criaturas.

Altres, sobre tot los que foren xeringats ab motiu del cólera, se sonriuen ab incredulitat y després d' arronsar las espatllas, ó antes, segóns la costúm, acavan per dir:—Aixó y res, tot passarà per un furat.

Y la vritat es que comensa á decaurer l' entussiasme per tantas xeringadas, després dels fracasos obtinguts ab lo cólera, la rábia y la tuberculosis.

Fins ara semblava que aixís com las vacunacions per combatre las tres anteriorment citadas malalties acostumavan á fer mes mal que bé, sobre tot la tan célebre *tuberculina*, la de la diftèria, sino feya bé tampoch feya mal; pero d' uns quants días en aquesta part la prempsa mélica senyala numerosos inconvenients al procediment que tan joch ha donat y seguirá donant, essent molt fácil inocular al mateix temps que lo líquit antidiftèrich, certa afecció del caball de molt difícil diagnóstich y que podria ser mortal pels petits pacients.

Aixó fa desesperar.

Lo que jo no comprech es qu' es llensi á la publicitat una noticia de tanta ressonancia, sense tenir la mes gran seguritat, ó quan menos contar ab una estadística ben feta y ab una experimentació sumament depurada, á fi de que 's vegin y 's palpin resultats que fassin esperar un bon éxit, molt probable, sino segur.

Pero donar tan bombo á un procediment que está en los seus alhors y que ó 'ns enganyém molt, ó molts travalls encara s' han de fer y molts problemas quedar per reso d'er, antes de dir la última paraula y poderlo empleyar com l' aygua de Rabinat per purgar, es cosa que, la vritat, no fa sabi.

Y lo mes graciós es qu' a a comensen á sortir mes descub idors de remeys contra la diftèria que gent que curi morenas.

Y aixó que d' aquets ja n' hi ha una infinitat.

Fins á A-dales poble d' Audalucía hi ha un senyó que díu que cura la terrible plaga ab un tancá y obrí d' ulle.

Com la noticia ha vingut de la terra d' en Cánovas no se 'n ha fet tan cas com si haguès vingut de Paris ó de Berlin.

De tots modos lo cos médich de Málaga té en estudi la eficacia d' aquest novissim procediment

Jo tinch una vehina que 'm va donar una recep'a que diu que 's posar oli ab un llum.

S' apunta en un paper d' estrassa lo nom y l' apellido del malalt y 's fica sota 'l coixí. Després 's fan bullir fesolets y 's reben los baos calents en una mitja usada de quinz dias que quan está ben mullada se posa á tall de corbata deixant los fesolets nou dias á sol y serena. Si la mitxa es de capellá fa mes efecte. Se porta una castanya verda ab una creu feta ab un punxó, lligada del dit gros del peu esquer y lo dia que fa deu á las dotze de la nit lo malalt queda curat.

Ella diu que ab aixó 'is meijes no hi creuen pero que va tau bé.

Y com que son remeys per fora 'm sembla que valdria la pena de probarho.

ESTUDIANT.

V era tonto!

AL se á casa la promesa y obrintlo ella, en Josepet veyent que 'l pis tot fosch era, tan que per ell no veyia res, dantli un abrás, á la cara li estampá depressa un bes.

Ella no 's queixá ni gota, pero sa mare que sent com un gat; tot de sorpresa 's va presentar á 'n ells tirantli á en Joseph en cara lo gran de s' atreviment.

—¿Es dir que d' eix modo 't portas quan no soch al devant teu?... Josepet... ¡molt de cuydadol...

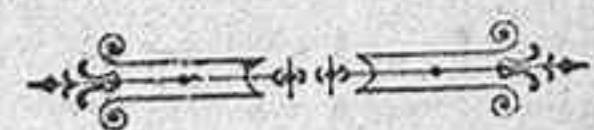
Mira que fa massa temps que 't prens unas *llibertassas* qu' acabarán mal, Joseph.

En Josepet se la mira; l' apama de cap á peus, y dantseni tres com quatre li diu ab desprendiment:

—¿Sab per qué crida y esbalota y 'm ve are ab crits y renys? Vol saberho, donya Paula?

Ho fa perque 'l petonet qu' he fet á la Margarida no ha pogut veurel vosté...

ANTONET DEL CORRAL

Escolteu y Mediteu

DE las noyas capritxosas
que 'ns ofreixen sos amors,
ne vull dir algunas cosas
á mos estimats lectors

Moltas modistas
vetllan de nit,
y encar n' n tenen
per un vestit.
Seguir la moda
es son intent,
perque 'l cap tenen
tot plé de vent.

Si alguna d' ellas
viu del treball,
no hi ha cap dupte
que té bon tall;
puig que la feyna
que sempre fá;
com es ben feta
la fa pagá.

Hi ha moltas noyas
que 's donan tó
volent per home
un bon senyó.
Gastant ab roba
un dineral,
que per re 'n tenen

del seu jornal.

Per xó mudadas
van molt sovint,
si un ral ne guanyan
gastan per vint.
Las altrás missas
ningú sabrá
si son de bisbe
ó capellá.

Omplan de trampas
tot lo seu cós,
y es sa guapesa
polvos d' arrós.
Y son las eynas
del seu treball
á totas horas
pinta y mirall.

Moltas pinturas
y ayguas d' olors
gastan las noyas
en lloch d' amors;
y molts cors fletjan
d' homes formals
quan sols intentan
xuclar los rals.

Si may casada
alguna 's veu,

tan éll com ella
portan la creu.
Ella reb llenya
del seu marit,
y éll sempre porta
lo cap guarnit.

Moltas se quedan
per vestir sants,
ó per nevodas
de capellans.
O bé 's fan monjas
d' algun convent
y á viure ensenyan
á molta gent.

A tots vos dono
l' avís aquest,
sens dar-me tono
puig soch discret.
Ab aixó alerta
si alguna us riu,
tingueu cuydado
y feu l' ull viu.

De las noyas capritxosas
algunas cosas hi contat,
á veure qui de vosaltres
quedarà mes enganyat.

M. GARDÓ FERRER.

FRAGMENT

Lo grillet, si, aquest objecte
infame y vil que aconhorta
al desgraciat que l' porta
y que 'ns fa tan de respecte...

Aquest moble deshonorat
que segons admet l' usatje,
es sinónim d' esclavatje,
es qui deu anys subjectat

M' ha tingut, y tot per qué?
per un desdenyat amor
que un jorn, runas lo meu cor
sense compassió va fé.

Fa deu anys, que sent ple dia,
lo teu desdeny feu de mí
un miserable assessí.
cegat per la gelosía

De robartem un rival,
vaig baixá al fons del abim
cometent, cínich, un crim,
armant mon brás ab punyal...

Com que l' tal me feya nosa,
víctima del meu deliri,
morí á mas mans; lo presiri,
fou per mí, per éll, la llosa.

La justicia de la terra,
castigá ma villanía,
y espero 'l cástich que un dia,
'm dará Deu que may erra.

Mes no creguis que l' ausencia
ní 'ls deu anys d' está á presiri,
hagin calmat lo deliri
de un amor pur, com l' essencia.

No, la passió que sentía
per ton rostre diví y pur,
germina encar, jo t' ho jur',
y si hi cab, ab mes follía.

Que 'l jorn aquell que obcecat
y ab la pensa esbojeida,
vaig en hora malehida
cometre l' assassinat.

En vá ha estat la reclusió
á que 'm condemná la lley,
cregientla segur remey

per calmar ma obcecació.

En v' tot... tot ha sigut
la foguera mes encendre
y aquell amor pur y tendre
que de cop vegí perdut.

Mantingut sempre en caliu
dins mon cor ha estat esclau...
calcula donchs si li plau
avuy que de nou reviu
y de nou la llum del sol
pot contemplá' á son plaher,
torná a ser lo que va ser
abans de sofrí aquell dol.

Si creyan que apagaría
mon amor la reclusió:
erraren.. fora felló
si tal cosa sucsehía.

Perque aquell que sent amor
tal com jo 'l sento, ab deliri,
ní deu mil anys de presiri
poden borrarli del cor...

J. ROIG CORDOMÍ.

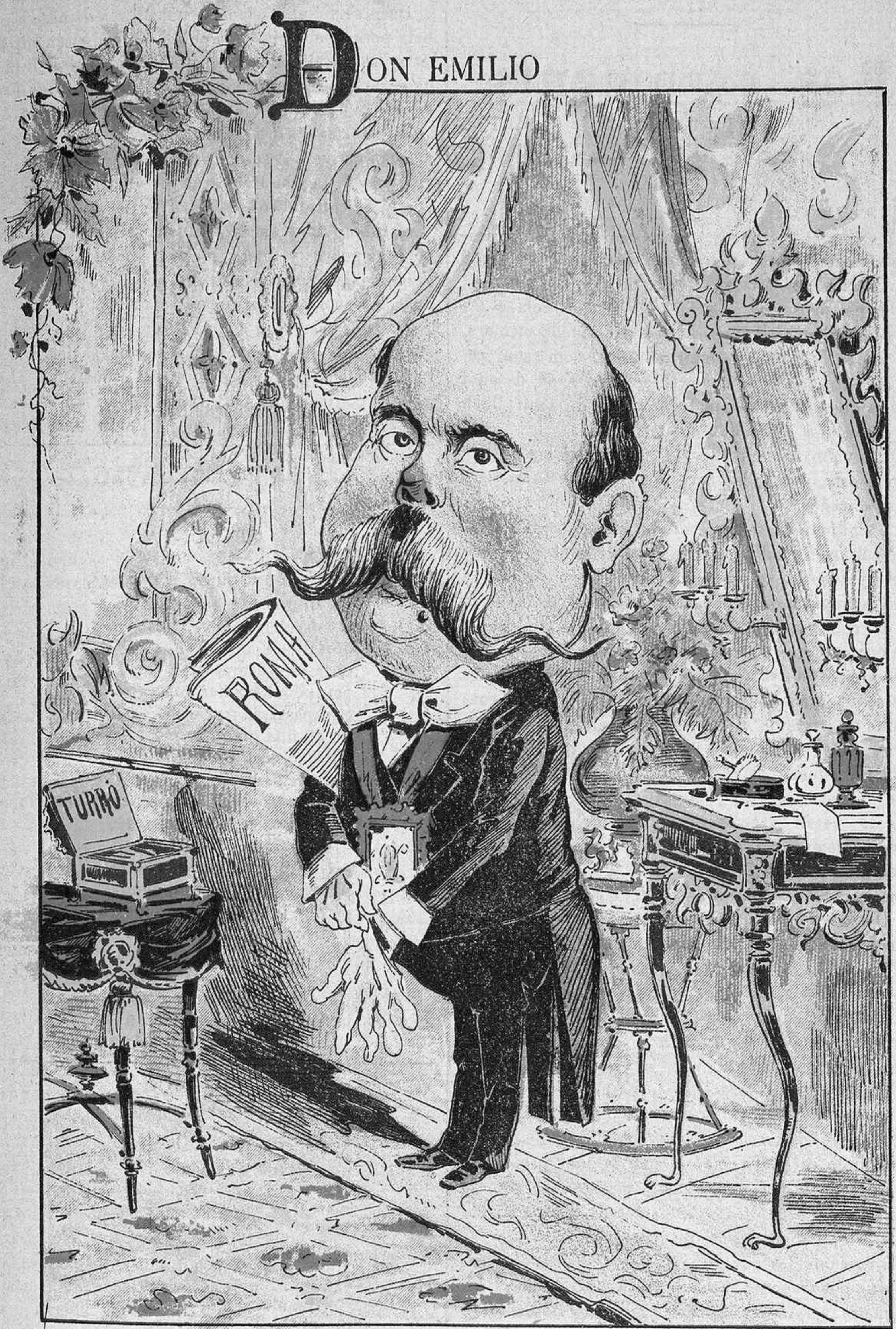

A PLASSA DE CATALUNYA

¡Are si que vá de bó! L' arcalde seguirá rumiante la mostra, cridarà als interessats, y després de ha'rbos reunit vint o trenta vegadas més, procurarà averiguar quins son los verdaders propietaris.

DON EMILIO

—En Ventureta per aquest any ja te 'ls turróns, en quant á mi arc 'm toca fer una visita á n' aquella senyora fentli una racció de macarróns á la Italiana

COSTUMS XINAS

Los casaments

Xina hi ha donas que 's dedican á fer casaments, pero ab mes acort, bona fé y éxit que las agencias europeas establertas pera aquest ram.

Dos personas que usin lo mateix nom, com si diguessim: Pau y Paula, Miquel y Miquela, etcètera, no poden contraure matrimoni, y com son relativament pocs los noms diferents á Xina, d' aquí resulta que molts matrimonis deixen de tenir lloch per respecte á aquesta extranya llei.

Quan un matrimoni está concertat, la núvia apenas surt de casa, y quan ho fa, es en lítera y hermèticament tancada.

La vigília del casament 's talla lo cabell á la núvia, pero solsament del davant, perquè 'l front quedi ben ample y despejat, se la vesteix ab lo trajo de boda y 's dona un gran *teeh* als amichs y coneguts. De de lo dia del contracte fins al del casament, los interessats no poden veurers y si, solsament, escriurers.

Al arribar la desijada diada lo nuvi envia á alguns dels seus parents á buscar la futura, a qual es conchida á la casa qu' han de viurer en una *cadira de mans*, que, generalment, 's lloga á establiments que viuben d' aquest comerç; va plena de joyas, moltes de ellas també llogadas y al cap hi porta una corona de metall y moltes flors. Al arribar á la casa, tots los acompanyants que 's troban en ella arrencan en un gran plor casi sempre *apócrif*; ella fa com que s' amaga y tots corren á buscarla com si juguessin á fet. Després fan lo mateix ab lo nuvi que també fa la comedia d' amagarse com ella, fins qu' al fi 'ls presentan un davant del altre. Després comensan las festas que consisteixen ab *teehs*, professó y lluminarias.

La vida de la dona casada ni es tan lliure com en Europa ni está tan en reclusió com en los països musulmans.

La poligamia no es solsament permesa á Xina sino hasta usual.

Son rars los xinos rics que 's contentin ab la seva dona, ab la circumstancia de que la dona propia reb ab la major indiferencia á una ó mes concubinas, las que, la vritat siga dita, la serveixen de criadas á cambi de la tolerancia que las dispensa.

Al revés de las preeminencias que disfruta 'l xino, la xina pot rebre impunement la mort de mans del seu marit sempre que la sorprenga en l' acte del adulteri.

Encara que, no tant en us com á la India, la xina se suïcida cas de quedar viuda, escullint sempre la ex-

trangulació ab un cordó de seda, efectuantho casi sempre en públich y ab molta solemnitat.

Després del naixement d' un fill, la familia 's reuneix pera celebrarho. Presentan al nen ricament vestit y després d' haverli afeytat lo *caparronet* li posen un nom que comunment es lo d' una flor ó 'l d' una virtut; d' aquest ne diuen lo nom de *let* (*yun-ing*). Devegadas es solament un número.

Quan arriba á l' edat de comensar los estudis, 's fa una nova festa y se li posa un altre nom (*chu-ming*) y ja está *batejat* del tot.

L' infanticidi es molt frequent principalment entre familias pobres y tolerat hasta l' escándol. Prop de las grans poblacions s' han trobat devegadas pous plens de cadavres de criaturas assassinadas.

Ja que es assumpto d' actualitat, en altres números 'ns ocuparem d' altres costums estranyas dels fls del Imperi del Mitx (*Caug Kae*) com anomenan al seu país los contrincants del poderós imperi del Japon.

PEPET DEL HORT.

Epigramàtich

PREGUNTA

PER qué ploras, Trinidad?
per qué estas tan abatuda?
si t' ha deixat lo promés
deixal que corri la tuna;
tú ja en trovarás un altre
perque la teva hermosura
es capassa de trovarne
un ab una gran fortuna.
Ab aixó no t' encaparris
no t' vegis per xó perduda
que per trovarne algun altre
jo puch darte alguna ajuda.

RESPOSTA

No 'm fa plorá aixó, Peret,
ni per 'xó estich conmoguda
perque jo crech que promesos
ne trovaré tants com vulga
mes si d' éll estich queixosa
es porque me 'n ha fet una...
y es que no m' ha deixat sola
ja 'm pots entendre, Ventura!

J. MIRALLES

HISTÓRICHS

Al' estació de Culera
un passatje 's ressiatia
á creure qu' al torná á casa
marcar la *vuelta* debía;
y, al escoltarho, una dona
vá dir, sent esclatá 'l riurer
á tots 'ls que, vora d' ella,
van teni 'l goig de sentir-la:
—Es molt gran: á tots 'ls homes
marcá 'l bitllet 'ls irrita;
jo no dich re. y me 'l furadan
á la *vuelta* y á la *ida*.

AMADEO

ABARZUZADAS

QUE se 'n comelen, fillets de Deu!
No sol ment dins de la política, sino dintre la Administració pública, entremitj de las opinións del caràcter que 's vulgui, á caball de negocis de tota mena, fins en l' amor.

Hi ha cada Abarzuza pe 'l mon, moralment parlant, que no hi ha modos.

Dels Abarzuzes polítichs no cal ferne menció, perque bon exemplar tenim ab lo qui dona títol á aquest conato d' article; y, ademés, massa que 'n trovém entre 'ls mateixos que han deixat com nou al auténtich.

La empleo manía fá abarzuzejar en temps de crissis á tots qu'nts s' arrossegan per las antesalas dels ministeris y per los despatxos del caciquisme. Ab l' abarzuzeria del turró s' hi entrebancan á cada pas la dignitat y la decencia. D' aquí vé que las abarzuzadas administrativas motivan tentas *irregularitats* decents y tants *chantages* dignes.

Per las vinyas de la Fama y per los camps del Mérit s' hi descubreixen infinitat d' abarzuzismes que á simple vista no 's distingeixen,—igual que 'ls microbis—pero que ab lo microscopi de la Formalitat se nota bastant clar com fan malbé los ceps del Talent, las plantas del Saber.

Vull dir que, de quan en quan se donan cassos de que, abarzuzejant, s' obtenen títols, se guanyan diplomas, se donan patents, y 's fa carrera, lo qual será tan lleig com 's vulgui, pero es de profit segur. O sino preguntin d' ahont surten tants *excel·lentissims* que rés d' excel·lents tenen, tants sabis enrotllats de cartulina y tants doctors indoctes. Tots tenen lo seu Castelar darrera de la mampara de las influencias.

La mateixa rel·ligió nostra, qu' es la millor, está plagada de Abarzuzas de sagristía que la converteixen ¡ímpios! en una especie de possibilisme eclesiástich. Hi ha cada bisbe abarzuzero, que... ja, ja. Y qui vulgui saber mes sobre aquest punt, que ho fassi cridar pe 'l *nunci*.

Lo comers está monopolisat per uns quants Abarzuzas del capital, que siguent uns c ra·girats, cap giran lo crédito quan 'ls coavé y s' empassan á la monarquía de la Fortuna quan 'ls dona la gana. Del abarzuzejar los negocis, prové de ca telarejar tant lo crédito; per aixó aném tan bé.

Abarzuzadament considerat, l' amor, are mateix governa passant crissis perpétuas... ¡Cóm que casi ningú estima, ni s' estima ningú! ¡Com que la *cartera* dels Dots es tan sollicitada!... Lo cor que 's desi. Avuy cada Romeo es un Abarzuza; avuy Capido está fet un Castelar.

Y basta d' Abarzuzadas, perque castelarejant-castelarejant tot ho abarzuzaría.

J. BARBANY.

A mon estimat fill Joseph María

Quan jo n' era petitet
la ma mare m' embrassava,
mes ara que soch grandet
jo 'ls hi torno bó y doblada.»

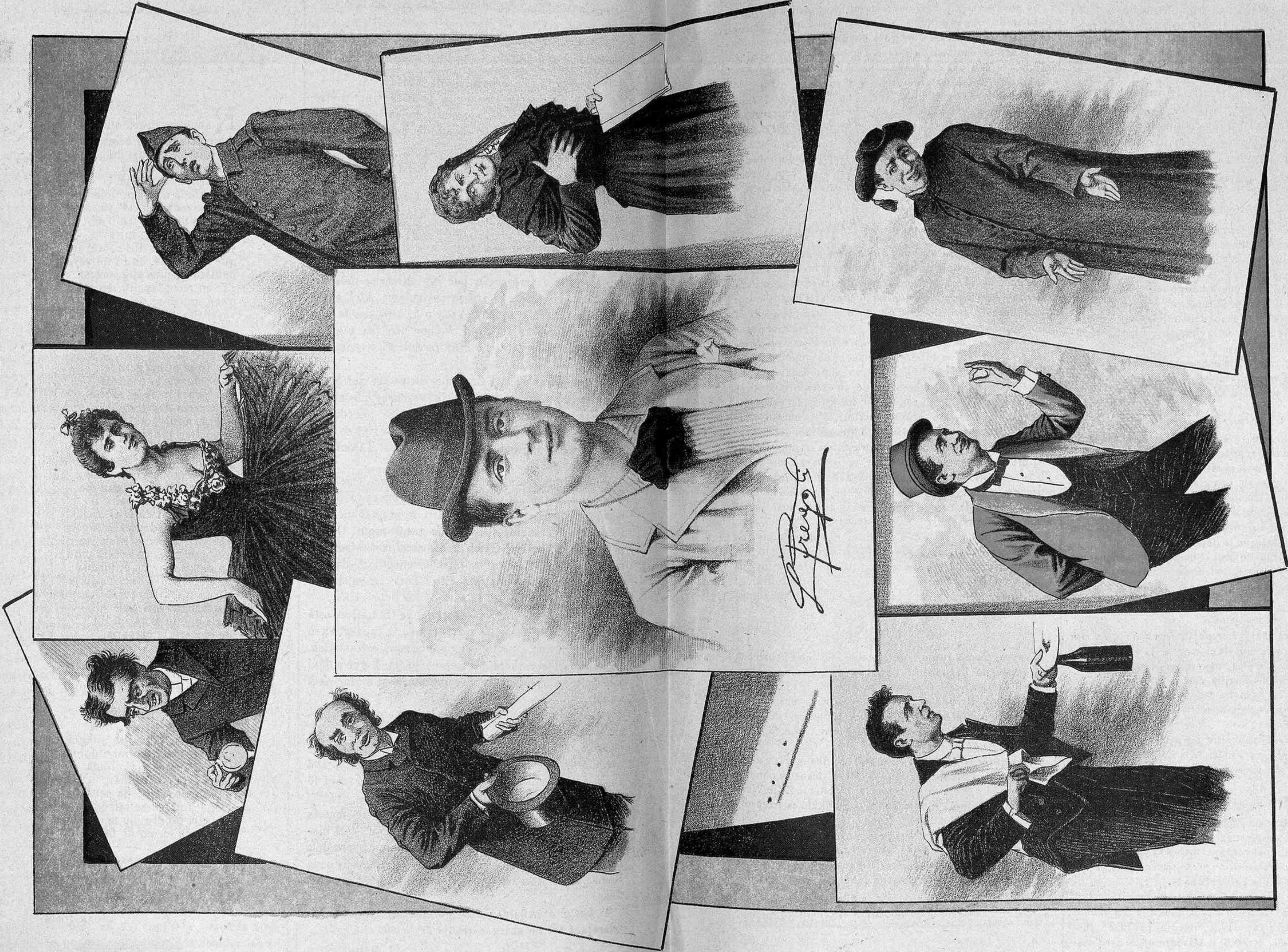
(CANSÓ POPULAR)

RECORDAS aquell quartet
ahont estant tú al bressolet
y mirante embadalida,
te cantava ta mareta
eixa trista cansoneta
per ferte fé una dormida?
—Mare meva, encare mes—
li deyas donantli un bes;
mitj dormit te la miravas...
y ella y jo, tots dos sonreyam
que al mirarte, en tú ne veyam
la ditxa que 'ns auguravas.
¿T' en recordas, fill del cor
quan morintse de dolor
veyentne ta malaltia,
ab lo cor tot fet esberlas
derramantne pels ulls perlas
't vetllava nit y día?
Ara tú ja n' ets grandet;
ja no dorms al bressolet
y ta pobre mare es morta:
solzament dantli doblada
podrás darli l' abressada
quan Deu t' obri aquella porta.
Mes entant, fill meu del cor,
no li planyis may ton plor
ni perdis may sa memoria;
únich modo que algun día
puguis de sa companyia
torná á gosar en la Gloria.
Tart ó lluny deutes se pagan;
y si ab l' amor, s' afalagan
los bons cors, en aquest mon...
no deixis may de estimarla
ni molt menys de recordarla
si vols que 't cerqui á l' entorn.
No 't descuydis cada nit
aixís que te 'n vas al llit
de enviarli ta pregaria;
fes que siga son recort
el que 't serveixi de nort
fins á l' urna funeraria.
Pensa si es gran l' amargura
que lentament ne tortura
del teu pobre pare 'l cor,
que compensarte voldria
l' amor gran qu' ella 't tenia;
perxó es tan gran mon dolor.
Que al fixarse ma mirada
en ta cara idolatrada...
de la esposa que he perdut
veig l' imatge retratada
qu' ella 'm diu, ab ta mirada
«Ell soch jo, no m' has perdut».

«Quan tú n' eras petitet
t' embrassava la tua mare,
pensa ara que n' ets grandet
lo que val lo del teu pare».

JOAN JORDI.

LA TOMA SA

L' eminent artista LEOPOLDO FRÉGOLI en algunas de sas principals creacions.

NOSTRE RETRATO

Publiquém avuy lo del eminent artista LEOPOLDO FRÉGOLI que ab son especial treball ha lograt col·locarse á l' altura de las mes grans eminencias teatrals que han trepitjat nostres teatros.

Creyém prudent suprimir apuntes biogràfics, ja que á sa edat, 27 anys, serían tants los elogis que d' éll hauriam de fer, que mes que biografia semblaria assumpto de reclam.

Teatros

PRINCIPAL

Es *El gran mundo* una acertadíssima crítica de la alta societat y que presenta en lo desarrollo de las escenas tipos molt ben acabats, lo que denota en son autor perfecte coneixement de lo que dona de sí la aristocracia.

En lo segon acte se balla una *pavana* que per lo ben executada mereix los honors de la repetició, mereixent també mencionarse de dit acte lo luxo dels trajos ab que se presentan las principals actrius de la companyia molt particularment lo de la célebre Tubau.

Lo desempenyo acertadíssim sobresurtint la Sra. Tubau y lo Sr. Vallés que 's vegeren molt ben secundats per la senyoreta Suarez (C.) y los Srs. Cachet y Manso.

NOVETATS

Pera ahir estava anunciat l' estreno del saynete *La pescarteria* que á pesar de tractarse de obra tan petita en lo teatro com es un saynete, la empresa Mir, rumbosa com ella sola, sabém que lo presenta ab una grandiosa decoració del ja célebre Moragas, que per los datos que 'n tenim será una de sas millors obras pictóricas.

La setmana entrant ne parlarém degudament aixís com també de las condicions que la lletra reuneixi.

De *Maria Rosa* segons noticias s' ha aplassat son estreno á causa de que en Madrid no están prou adelantats los ensayos y per aquest motiu nosaltres ne rebém las consecuencias.

ROMEÀ

Pera demà s' anuncia l' estreno de *Una dona y un Deu* juguet del Sr. Pous, que ja devía estrenarse la setmana passada pero s' aplassa per las magníficas entradas que donava la immortal obra de Zorrilla, *Don Juan Teuorio*.

Lo dimars pròxim, es lo dia destinat al estreno del drama semi-bort ja que sols sabém las inicials de son autor S. F. titulat *La marca de foch*.

La setmana que ve, si som vius, ne parlarém.

Lo dissapte y lo dimars van darse la 43 y 44 representacions de *Tenorios!* del nostre Director ab unas entradas colossals diumenge va la 45.

TIVOLI

Los quadros al natural (sic) del Sr. Onofroff en vista de que no van ser del complet agrado del públich, la empresa Elias no volguent donar gat per llebra al públich, ha fet que se 'n anessin *con la música y pretensiones á otra parte*.

Aprobat, y que sigui la enhorabona.

La companyia de sarsuela, ab tot, procura omplir lo vuyt donant variadíssim repertori y procurant que son desempenyo sigui tot lo acertat possible, obtenint per lo tant justos aplausos las Srtas. Franch y Alavedra y los Srs Casañas, Puig y Colomer.

CATALUNYA

La nova sarsuela *Las amapolas* si bé no está á la altura del bombo que se li havia donat, compleix perfectament la missió de fer passar una hora distreta á la concurrencia per la série inagotable de *quid pro quos* trobats ab bastanta gracia y la *dossis* de garrotadas que hi ha en las penúltimas escenas, recurs teatral, sempre de segur éxit.

La música de la mateixa del mestre Torregrosa, sense ser cap cosa del *otro viernes*, denota en son autor visibles progresos y acredita ser un aprofitat deixeble del mestre Chapí.

En la execució se hi distingí de un modo admirable lo Sr. Cerbón que en lo assistent á éll confiat, l' hem vist ser un actor cómic de primera, sense apelar á xocarrerías.

De veras lo felicitem.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

Lo célebre Frégoli continúa sent l' artista del dia y de las moltes simpatías que ab son preclar talent ha sabut lograr, bona mostra n' es la funció que dimars se dongué á son benefici, puig á pesar de que tot lo dia havia estat plovent y á la hora de entrada continuava lo mal temps, quedá en poch moments invadit lo teatro per complet, arribant hasta l' estrem de que passillos y corredors estavan materialment ocupats de admiradors seus, que ab sa presencia volían demostrarli lo gran carinyo que li professavan.

Frégoli per sa part correspongué en excés á las mostres de simpatía, ja que éll sol, ompli tres parts del programa ab cansonetas de son escullit repertori, y las obras *Cama-leonte*, *Eden-concert* y *El Relampago* que ademés executá.

En un dels intermedis li foren presentats artístichs regalos, mentres dels palcos proceni se li tiravan coronas de llorer al *unisono* del aplauso general de sos amichs y admiradors.

Lo felicitem desde nostras columnas per lo just premi á son laboriós treball.

Segons noticias tocan ja á son fi las representacions que tan notable artista podrá donar en nostra ciutat, per lo tant creyém de nostre deber donar tal noticia á fi de que los que quedin en nostra ciutat que no l' hagin pogut admirar, s' apressurin á anarhi ab la creencia de que quedarán sumament satisfets.

EDEN-CONCERT

A causa, segons rumors, de que 'ls *papers* no estaban ben despatxats, no pogué tenir lloch la inauguració dissapte passat; aixís es que á la hora precisa de donar comens á la funció, per ordre gubernativa se suspengué, motivant tal determinació privar al senyor Galofre, empressari del local, de guanyar algunas centas pessetas, pero... *manda quién manda y cartuchera al cañón*.

Arreglat tot lo necessari, diumenge se inaugurarà, y de la *troupe* francesa cal mencionar á Mme. Jeane Viviand, á Mr. Perrand y sobre tot y de tots á la célebre Zélie Weil, que encara continua sent la artista qual dicció es irreprochable y del mes refiaat gust.

Dels nostres, ó sigui la *troupe* espanyola, se distingeix la elegant Sra. Molgosa, la qual es molt ben secundada per la Sreta. Obregón y los Srs. López y Planas.

En suma, que s' ha fet un gran debut y per lo tant es un notable auspici d' una bona temporada.

UN CÓMIC RETIRAT

BARREIJA

—Ja 's veu be qu' aquest sobre-todo no es teu; sem-
blas manco de las dugas mans.

—Ja ho sabs que m' he mudat?
—Si?
—Antes estava al carrer de l' Alba, are estich al ca-
rrer del Este.

—Si avuy no trobeu casador, no os acompanyo mes;
seuse hermanas del Hospital.

—Ja te la carta?
—Si.
—Després demánali vin: duros.

Boig

LO SALMAYRE

*De la flor boscana 'l flayre,
en mi, ninas, sentireu;
jo del cel soch lo trovayre:
una almoyna pe 'l salmayre,
cristians per' amor de Deu.*

Aixís que trenca l' aubada
y apaga 'l sol las estrellas,
al ser á la matinada,
quan be la brisa embaumada
del esclat de las poncellas;
lo vell salmayre, abandona
las tristas pallas del já; s;
del mon ja res se n' hi dona,
que d' una real corona
faria avuy molt poch cás.
Agafa salms y rosari,
dirigint la vista al cel,
demanant aviat anarhi,
per deixar aquest Calvari
refugi de tanta fel.

*De la flor boscana 'l flayre
en mi, ninas, etc.*

Desde 'l mar hasta al Vallés,
de Barcelona á Canet,
'l coneix tothom en pés;
que tot ho corre: y may res
se n' hi han dat calor ni fret.
Tristos jorns de malhaurança
per sa terra van passar,
casa y dona sens recança
l' altiu aguilot de França
ab feresa van cremar.
Sa maynada, entre torments
va llensar l' últim sospir;
arruinat, morts sos parents,
foll, va jurar entre dents
aquella rassa destruir.

*De la flor boscana 'l flayre
en mi, ninas, etc.*

Las runas encar calentas
que al cel 'l fum dirigian,
ab guspiras d' odi ardentas,
y ab rens de venjansa á centas
rohent caliu mantenian.
L' enuitg oféga un moment,
'l rencor un poch sagélla,
y per lograr son intent,
prompte 'l llop sigué amatent
á posars' la pell d' ovella.
'L cap-dill que tant flagell,
sens pietat y ab traidoria
causá un día al pobre vell;
va seguir 'l mal consell
de ferlo servir de guia.

*De la flor boscana 'l flayre
en mi, ninas, etc.*

L' infern li deixá un somrís
quan escoltá aquella nova;
del cel va creurer l' avís,
ja que de aquest modo aixís
l' odi li posava á proba.
Al butxí de sa ventura
tranquil y seré 's presenta.
'L te fit á fit; s' atura,
y tot mirantsel', madura
una matansa sangrenta.
L' embocá dintre un rocám
tot sol, ab astut ardit
y la rencorosa fam
saciá, llest com un llam
clavantli un acer al pit.

*D' allavors ni gens ni gayre
li fa 'l terrenal menyspreu;
d' allavors es lo trovayre,
que una almoyna pe 'l salmayre
demana per' amor de Deu.*

L. S.

Se 'ns ass gura que está próxim
á constituirse en aquesta capital
un grupo de joves tranquils que
's denominarà *L' ou ferrat* y será
l' antítessis del que baix la de-
nominació de *Cau ferrat* mou tan-
ta brega.

Si volém está en lo just
hem de dir que 'l grupo nou,
demostra tenir mes gust
y als del *Cau* amaga l' ou.

Així mateix se 'ns comunica que quan celebrin un certá-
men literari, per no semblarse en res ab los del *Cau*, no
repartirán los premis entre élls com aquells acostuman, ja
que no mes podrán sortir premiats 'ls que no perteneixen
al grupo.

Los premis consistirán en una truyta d' ous de *russinyol*

Segons noticias, Guillermo II pensa proclamar l' aboli-
ció del sufragi universal.

¡Malaguanyada feyna! que 'l practiqui com nosaltres y
lo resultat potser siga lo mateix.

Llegim que una pollita de xixanta abrils (¡pobretal) en
Sevilla ha sequestrat á un estudiant de divuyt, havent ofert
dotarlo ab 40,000 duros si los seus pares consenten ab son
matrimoni.

¡Xixanta abrils!

Apa Tet, quin filet!

Y de segur que en lo día de 'ls desposoris (diemho fi)
hasta se posará ramets de azahar.

Se dan casos.

Está pròxim á publicarse un nou tomo de poesias originals del llorejat poeta ampurdanés D. Francesch Marull, baix lo títol *Fullas y Flors*. Pot assegurar-se per endavant que serà un volúm digne de figurar en totes las Bibliotecas ahont hi tinga lloch preferent la bona literatura. O sino... ja 'l llegirán y 'm dirán que tenia rahó.

Sembla que lo jamay prou ponderat Sr. Collaso ha fet que s' incohés expedient en averiguació del fet denunciat per *El Diluvio* sobre la visita d' un metje municipal á una nena malalta de la diftèria.

Ben fet. ¿No cobran? donchs que treballin.

A Gracia va pasarse papeleta á una senyoreta per l' allisament de quintos.

Sembla que 's tracta de formar una quadrilla de nenas pera instruir las en l' art de Pepe Hillo.

Y tindrem soldadas y toreras.

¡Viva la Pepa!

Per indisposició del Sr. Bonaplata, va tenir que carregar lo distingit galán jove Sr. Labastida ab los dos *Tenorios* del diumenge: tarde y nit y 'i de dilluns, junt ab un *puntazo* al front que li va fer inconscientment D. *Luis Megia* durant lo *combat* del quart acte.

Si los encarregats del paper de *Tenorio* 's tiressin á fondo ab mes calma y los de *Megia* simulesin lo quite en regla, no correrían los primers lo perill de que un dia los fessin *bornis d' un ull*.

L' insigne poeta y autor dramàtic D. Frederich Soler (Pitarra) segueix en lo mateix grave estat en sa malaltia.

Celebrariam moltíssim y per això fem vots de la mellora del nostre primer poeta del renaixement català.

Lo carrer de Pelayo segueix en lo deplorable estat qu' hem denunciat mil vegadas.

Sobre si han de ser tarugos ó han de ser peirras, van passant los días, realisantse la fàula dels *galgos y podencos*.

Nada menos que set suicidis entre frustrats y realitats van tenir lloch á Madrid en solas vint y quatre horas.

Sembla qu' estiguém á l' edat d' or... fals.

Los propietaris del carrer del Este (abans A. ba) 's proposan celebrar lo cambi de nom, repartint bonos als pobres y verificant varias diversions.

Sempre ha sigut carrer de barrila.

Y ¿que no s' han de cambiar també los noms del carrer de la Mare de Deu, Mitjdía y altres?

O tots moros, ó tots cristians.

Diu que lo Sr. Moret no intervindrà en cap *debate*.

Si, si, que no intervinga en rés.

La setmana passada lo periódich de la pela al mes al resenyar lo enterro de un conegut industrial que tingué lloch, digué que hi figuraren mes de 400 cotxes; pero sorti lo *tio Paco* ab forma de *La Vanguardia*, dihent que eran uns 50.

Ab un altra rebaixa com aquesta no sé ahont aném á parar.

Sé veu que los possibilistas desde la entrada de Abarzuza en lo poder, no saben lo que 'ls passa ni lo que 's pescan.

Se está acabant de imprimir un tomet de travalls humorístichs literaris, titolat: *De la nostra cullita*, original dels joves A. Pallajá (Dr. Tranquil) y F. Nogué (Mr. Eugón).

BIBLIOGRAFIA

Lo conegut escriptor D. Ignaci Camprubí Nadal ha tingut la amabilitat de remètrerns un exemplar del folletó *El periodismo y los periodistas*, treball literari que sigué premiat en lo passat certámen de Gracia.

A pesar del poch temps de que podém disposar, l' hem fullejat y per sa lectura hem vist que son autor ha sapigut interpretar fielment los desitjos del ofertor, aixís com també ressoldre perfectament lo lema que 's titula; *Conveniencia de que las empresas periodísticas interesen á los redactores en los beneficios y manera de llevarlo á la práctica*.

Al agrahir al Sr. Camprubí sa atenció, lo felicitem de pas per son llorejat treball.

TEATRO MUN Y CIPAL

FUNCIÓ DE REGLAMENT.

Després de una sinfonia sobre motius variats, 's posará en escena la comedia

Llueven bofetones

per los senyors *Guerrer y Fornos*.

Finalisant ab la pesca

== ES BEN TEVA ==

Entrada de franch.

A mitxa tarde.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA:

SANT CANTALASCLARITO

Las quaranta horas anirán seguiat en lo Temple de la *Punxa*.

Lo pare *Diluvio* farà lo seu sermó de reglament sobre los hereus de confiança lo pròxim diumenge.

'S descobrirá á las 6 del dematí y 's reservarà algo pera la pròxima funció qu' anunciarem oportunament.

TALONARIS

PERA APUNTACIONS DEL SORTEIG DE NADAL

Magníficament litografiats

é impresos á dogas tintas ab una alegoria de la Fortuna

Los de 100 fulls á 80 cèntims	
Id. » 50 » á 50 »	
Id. » 25 » á 25 »	

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

== LITOGRAFIA BARCELONESA ==

de Ramón Estany

5, Carrer de Sant Ramon, 5-BARCELONA

Als senyors corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioskos y demés punts de venta se 'ls farà lo desquento acostumat.

Litografia Barcelonesa de RAMÓN ESTANY

5, Sant Ramon, 5-BARCELONA

NEGOCIS

—Quina feyna mes mal compartida... quant ningú, quant massa.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

—
Va dirli donya Total
Al seu prima—dos inversa
Que hi havia una gran rata
Sota, la segona—tersa

Un XAUXENCH.

ANÀGRAMA

—
Tot tot es cosa mesquina
tinch tres lletres; au, barrina.

A. BALAGUÉ.

ROMBO

—
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

1.ª ratlla vertical y horisontal consonant; 2.ª: Util per las ampollas; 3.ª: Part del globo; 4.ª: Nom de dona; 5.ª: En molts llibres n' hi ha; 6.ª: Nom de dona; 7.ª: Vocal.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0.—Carrer Barcelona.
- 1 2 3 2 7 6 7 8 9.—Destructor.
- 4 5 6 1 2 7 8 6.—Carrer Barcelona.
- 1 9 7 1 9 0 6.—Població catalana.
- 3 6 1 6 7 9.— » »
- 4 6 7 8 0.—Capital.
- 7 9 0 6.—Nom de dona.
- 9 5 8.—Comestible.
- 9 7.—Mineral.
- 3.—Consonant.
- 3 6.—Par de cos humá
- 0 6 5.—Comestible
- 7 8 1 6.—Nom de dona
- 3 6 7 8 6.— » » »
- 1 9 3 6 0 6.— » » »
- 3 8 0 1 2 7 6.—Utensili de butxaca
- 3 6 1 6 5 6 0 2.—Un ofici
- 2 0 1 8 0 9 7 6 0.—Utensili de sastre
- 3 6 7 3 9 5 8 0 1 6.—Un ofici.

J. SOLER.

TRENCA-CAPS

RAMÓN CANADRA CEPA
SILS

Ab aquestas lletres formar lo títol d' una sarsuela castellana.

J. D. V.

GEROGLIFICH

—
II
III
I
IIIIIIII
IIIIII
IIII
IIII
I

CINETET BARRERA.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NUMERO 323

Xarada.—Sal—do—ni.
Problema.—44+4=48
52-4=48
12+4=48
192:4=48

300

Ters de silabas.—PE PI TA
PI TA RRA
TA RRA SA

Logogrifo numérich.—Cornudella.
Trenca-caps.—Esperansa.
Geroglífich.—Per puas ias pintas.